

Izhaja 15. vsacega
mesca navadno na $\frac{1}{2}$ poli.

UNIKAT

Velja s poštino vred
en goldinar za celo leto.

GOSPODAR.

Pisarnica

List

Vredništvo:

in čuvaj c. k. kmet. družbe:
v mestni hiši (municip. ulicah),
II. nadstropji.

za kmetijstvo

na Travniku, štev. 277,
I. nadstropji. — List razpošilja
družbin čuvaj.

in druge deželne zadeve.

Izdaja ga cesarska kraljeva kmetijska družba goriška.

Razstava v nevarnosti.

Znano je, da ima c. k. kmetijska družba goriška letos jeseni svojo stoletnico obhajati. Poglavitna reč v dotičnem programu (glej št. 10. lausk. „U. G.“) je razstava kmet. pridelkov itd. Stroškov za-njo je bilo 5000 gold. preudarjenih. Nar bolj se je glavni odbor km. dr. na deželni odbor zanašal; zaprosil ga je bil torej za 3000 gold., ravno tako tudi vlado za 1000; kupčijska zbornica je obečala 200 in municipiji 100 gold. Ali nar lepši upanje je splavalo po vodi. Odbor deželni je uni mesec odpisal, da nima oblasti, kaj dati, da pa prošnjo o prihodnji sejni dobi zboru predloži. Ker se pa zbor morda še le novembra ali decembra mesca snide, bo to vse prepozno. Torej od te strani — nič! Vlada ni še odgovorila, ali, ker ima zdaj državni zbor tako ojstre škarje, bo tudi od ondot težko kaj. V tej zadregi se razstavni odbor zdaj vnovič posvetuje, kaj in kakó da bo z razstavo.

Zakaj se ni mogla kmetijska šola do sih mal napraviti?

(Posnetek iz zapisn. gl. zboru v Monastirji).

„U. G.“ je bil lani enkrat mimogredé omenil, da se utegne nova kmetijska šola, ki jo v Gorici napravljajo, že z novembrom 1864

začeti. To se ni zgodilo. Vzroke, zakaj da se ni še začela, je povedal žl. g. predsednik kmetijske družbe v monastirskem zboru 22. okt. pr. l. Zadržek je namreč tale: Tisti iz *deželnega odbora* in *nekterih udov glavnega odbora kmetijske družbe* zloženi *posebni odbor*, kteremu je izročena skrb za napravo in vredbo omenjene šole, je zadel, v tem ko je to zadevo na vse strani pretresal, na navadno našo težavo, kedar gre za šole, — na *jezik*, v kterem bi se imelo učiti. Načrt (plan), krog kterega se je iz prva, ko se je bil začel odbor posvetovati, vse vrtelo, se je oziral samo na *Lahé*. Ali, ker so *Slovenci* kmetijskega poduka ravno tako potrebni in imajo enako pravico do njega, kakor *Lahi*, ni moglo drugači biti, kot da se je (načrt) preuredil tako, da se imajo *Slovenci* in *Lahi* vstric (paralélno) in enako podučevati. Po tem takem je nastalo uprašanje zastran pripravnih učenikov, njih plače itd. ter so bile na zadnje preuredbe, memo *izvirnega* načrta, take, da se jih *deželni odbor* brez potrjenja *deželnega zbora* ne upa izpeljati; bilo je tedaj odloženo vse do tistega časa (znabiti blizo do konca tega leta), ko bo *deželni zbor* sklican. Mislilo se je: Čakajmo rajši, da kaj gotovega, zadržnega, dobrega dosežemo, in ne narejajmo polovičnih, goljufivih naprav (šole), ki bi morda pred zborom ne obveljale, s kterimi bi namenoma ne dosegli, in ki bi jih prva skušnjava podrla. — Čakajmo tedaj prihodnje sejne dobe *dež. zbora*! —

Cukrena pahovka.

Vis. c. kr. ministerstvo kupčijstva in občnega gospodarstva je poslalo naši kmetijski družbi nekoliko semena cukrene pahovke [(sirčice?) *holcus saccharatus*], ki je prišlo s Kitajskega (Kine). Slavni prof. Ottavi v svojih „podukih za kmeta“ o ti pahovki takole govori: „Priporočam vam jo, kakor vsaki drugi izmed nar. boljših naših pridelkov, ne sicer zavoljo cukra ali alkohola, ker, ko bi jo v ta namen sejali, se vam ne splača, ampak sejte jo kot travo za pičo in za sladek sirup, s kterim se dajo slabe (švah) vina močnejši narediti. Če jo seiete aprila mesca, ali prve dni maja, za pičo, boste tri obilne kašnje imeli. — Če, kedar je seme dozorelo, stebila poberte, na drobno sosečete, v možnarji stolčete in sprešate, dobíte

prav sladke tekočine (soka). Ako to tekočino, pri ognji zgoščeno, v vinski mošt, preden zavre, vlijete, boste imeli veliko bolj okusno, žlahtno in hranljivo vino, kakor bi samo ob sebi bilo“. — Kdor želi enmalo te cukrene pahovke imeti, naj se oglasi pri gosp. tajniku kmetijske družbe.

„A. e M.“

Kmetijski pogovori pod lipo.

(Sp. Fr. Licen.)

L. Dober dan, Jože! sej se nisva videla že davno.

J. Veseli me, da Vas vidim tako zdravega in čvrstega; pri vaši starosti je to poseben dar božji.

L. Hvala Bogu, zdrav sem še precej. — Davno uže me žene, ti marsikaj sprožiti, kar imam na srcu.

J. Bo pa že spet kaj o kmetijstvu, kaj ne?

L. Ugani si; saj te dobro poznam, in vem, da se ti pri takih rečeh ne zdeha. —

J. Kmetijstvo mi je res naj ljubši reč. — Kaj se vam zdi, napreduje li naše kmetijstvo, ali hodimo kakor rak?

L. Ljubi moj Jože, kmetijstvo, ni moč reči da bi ravno hiral; marveč veliko bolj napreduje, kot nekaj, toda po mojem vendar še ne.

J. Zakaj ne?

L. Zato ne, ker mi ne dopade, kar pravi pregovor, „veliko kokotanja, malo jaje.“

J. Kaj mislite s tem?

L. Viš, prav je, da se pisari in govori, ali mene bi še bolj veselilo, ako bi se ljudje tudi pridno dela lotili. Le delo kaj zdá.

J. Uže res; brez dela ni nič; pa ljudje se novih reči, priporočenih novih iznajdeb za to na vrat na nos ne poprijemajo, ker nimajo še pravega zaupanja, ne vejo, ali bi vse, kar se jim priporoča, skušnja potrdila, ali ne. „Počasi naprej“, je pa moder pregovor.

L. Ravno to je, česar ne morem trpeti. Sej znaš stari pregovor ki pravi: „Čakaj, osel, da trava raste“. Če pa med tem pogine, kaj mu bo potem trava pomagala, če tudi zraste?!

J. To je že res, hm! Kako pa prav za prav mislite?

L. Le k delu; in kar vidimo, da je dobro, koristno, po skušnjah potrjeno, — lotimo se ga, in ne izgovarjajmo se, da skušnje niso še dognane: Se ve, da je treba vsako priporočeno novo reč ali iznajdbo poprej preudariti. Ali, kedar ti že ves svet dobri izid (sad) te in te skušnje kaže, nisi več moder, če trdovratno mežiš in se slepega delaš. Sicer pa ne gre vselej le za nove reči, ampak tudi za staro dobro nočejo nekteri nič vedeti.

J. No, česa pa, menite, da nočejo ljudje videti in posnemati.

L. Glej, ljubi moj! Kar je starega dobrega, tega se drži stanovitno; sej z navadnimi nošimi, že precej starimi pridelki se ves svet živi. Pšeničo, rž, ječmen,

turčico, ajdo; krompir, repo; verzóte, kapus, vino itd., nam težko kdo z naših njiv in vinogradov odpravi. To so in ostanejo glavni domači pridelki.

J. Če ste s starimi pridelki zadovoljni in novega nič ne nasvetujete, k čemu se pa jezite?

L. Rekel sem, da stare potrjene pridelke obdržimo, ali ž njimi samimi nam ni že pomagano — Pa pustimo te splošne čenče, in poslušaj me! — Ena naj večih podpor kmetijstvu je — gozd, hosta [(bóšk), ali meja kakor ji naši gorjani pravijo]. Kedar ima kmet gozd, ima dovolj drvi in listja za kurjavo in vsako potrebo. In, če zna ž njim pametno ravnati, ne bo nikaka posebna reč, če mu njegovo premoženje, s prav majhnim delom, 2—3krat več prihodkov donese, kakor navadno.

J. Oho! počasi; glejte da se ne prehitite. Menim, da preveč obetate. Ko bi vse res bilo, bi Vas človek radovedno poslušal, al —. Sicer pa le naprej!

L. Prijalel! to ni nič neverjetnega, prav lahko je, in pravljica moja tudi ni tako dolga, kakor morda misliš. — Sej vidiš, Jože, kako so naši hribi vsi odrti in goli, da ga ni skoraj trna na njih. Ali sedanji, zanikerni svet meni, da to je, Bog vé, kakšna velika reč, to goličave v lepe, zelene meje ali hoste prestvariti; po mojem pa je to, malo da ne, igrača; le mož bistrega uma, zdrave pameti, dajte nam, in da so vneti za to, pa bo dobro, in v majhnih letih boš videl vse goljave zelene, da ti bo srce veselja igralo.

J. No, no, tak' povejte, kako si to mislite; sej vidite, da že težko čakam; razodenito mi, kako Vi čudeže delate.

L. Poslušaj, ljubi moj! Ako bi se hoteli občinski (srenjski) možje, to je, celo starešinstvo (ali odbor, kakor smo mu poprej rekli), kateremu jez to v sveto dolžnost štejem, da za občno občinsko blagostanje vestno skrbi, in z majhnimi stroški občini lep dobiček naklanja (pridobiva), — tega, kar jez mislim, resno sami poprijeti in občinerje z besedo in zgledom k delu spodbadati, bi vidil, Jože, kaj in koliko bi se dalo v kratkem storiti. Se vé pa, da celò brez stroškov bi to ne bilo; in po velikosti sosesko bi tudi stroški veči bili. — Začelo pa naj bi se tako — le: Naj boljši srejska (komunska) njiva, ali, če srenja njive nima, nar boljši kos pašnika (gmajne) nej se za semenišče ali drevesno sadišče odloči in z akacijevim semenom poseje; pa dosti naj se ga naseje, da se s sadikami lahko pašniki in strmine občinske nasadijo. Ko je to storjeno, smo že na konji, in v 4 — 5 letih imamo drvi, raket in lesú za vsako rabo, kolikor ga hočemo. In, ako se akacije jeseni posekajo, besedo ti dam, da za 3 leta, kjer si popred en voz usekel, nasedeš jih tri in morebiti še več in vsaka seka potem se tako pomnoži, da v majhnih letih ti ne bo, zavoljo goščobe, mogoče v mejo (hosto) iti. Pa kaj, tako hoste ni nikdar konec in kraj; bolj ko jo sekaš, bolj gosta ti prihaja. Letos jo posekaš, pa videl boš že septembra mesca 2 pa tudi 2 1/2 seženja visoke mladike; in kjer si bil eno sadiko vsadil, veselilo ti bode, okoli nje v nekih letih po 50 ali še več izvrvkov ali pankertov gledati, ki ti bodo ravno tako rastli, kakor glavna sadika in preden se zanečeš, imaš hosto, ki nima konca ne kraja; le sekaj, kolikor češ, za svojo potrebo, ali za prodaj, nikdar ti lesú ne zmanjka.

J. Niso prazne Vaše besede, ne; le naprej, prosim!

L. Prazne! Kako bi prazne bile, sej se na skušnjo opirajo. — Pa poslušaj me na dalje. Ker to akacija za vse potrebe obilno preskrbuje, pustš lahko druge navadno drevesa in gozde rasti; tako vsako leto več listja nagrabiš; več listja, več gnoja; gnoj pa je duša kmetijstva. V boljši pognojeni zemlji, boš več pridelaval ne le žita, temúe lahko tudi več pitje (krme), ako tudi senožeti pognojiš; in tako ena reč drugo kliče, en oboljšek, drugega. To ti utegnem pri drugi priložnosti bolj na tanko razložiti in do-

kazati, za danes sem ti hotel le to pokazati, da ekacija je vse pazljivosti vredna, če besedam mojim ne verjameš, pojdi gledat mojo hosto v „Karlovcu“ na brdu! Drugi krat kaj več. Z Bogom!

Domače vesti.

a) Cerkvene in duhovske.

x † y. — Tihó nedeljo je začel č. o. Bankič 7dnevne duhovne vaje. Gorečnost njegova in spretnost se ne daste popisati. „Beseda užiga, ko strele živi plam“. Čudna je res moč človeškega govora, pa tudi — petja. Slišati te dni iz kakih 2—3000 grl miloginljivi „Miserere“, to vam je veličastno! Pa koliko bolj bi še krasni ta psalm pevce in poslušavce prevzemal, ko bi množica tudi razumela, kar poje: Takó pa premišljevalca srcé boli, ker mu vedno prihajajo na misel besede: „Populus hic labiis me honorat“. — Blizo 20 let bo, kar se pisavec teh vrstic službe božje po goriških cerkvah vdeležuje in vse zvesto opazuje. Imel je sto in stokrat priložnost poslušati, kakó strašno ubogo ljudstvo častljivo, sveto latinščino pači in skruni. „Dona bižodje“ (da nobis hodie), „kuš an sčliš“ (qui es in coelis), liberajuuš domine“, „šaluš, šaluš virtuštoke“ (salus, honor, virtus quoque) itd. itd. — po tem kopitu ljudstvo skorej vse izgovarja. Naj se le potem pobožni duh po taki lestvici (lojtrih), kolikor hoče, proti nebesom spenja; ne verjamem, da jih kedaj doseže. — Bili so res časi, ko se je mislilo, da „črka“ oživlja. V takih časih (in ni še, ko kakih 50 let tega) so se tudi moja mati (trda Slovenka), p. 7 svetih sakramentov, tako-le učili: 1. sv. batežima, 2. krežima, 3. kareštija . . . 7. sveta matrimoniga; ali ti časi so se vsaj od Slovincov, hvala Bogu, za vselej poslovili. Povsod po Slovenskem (kjer in kolikor ni razvada, neumnost ali trma temu nasproti) ljudstvo v cerkvi moli in poje po slovenski. Te pravice ali dobrote pa naši Lahí sploh še ne vživajo: popoldanska služba božja v našem mestu (od Furlanije t a krat ne govorim) je še vedno latinska. V Trstu ni več tako; v Trstu se molijo litanije in dotične molitve, (Italijanom) po italijanski. Tako bi se dala popoldanska služba božja tudi v Gorici vrediti, in kar se zdaj, tihi in veliki teden, 50. psalma tiče, dal bi se po italijanski gotovo ravno tako dobro peti, kakor po latinski, in kakor se po nekterih slov. krajih slovenski poje. Se ve pa, da, brz ko bi bila neutralna latinščina odpravljena, bi morali zraven Lahov tudi Slovenci izmed 9 — 10 cerkva, v katerih se „bogoslov“ (žegen) ob nedeljah opravlja, vsaj 2 za se tirjati. Pobožnost goriškega ljudstva je te dobrotljive priprave gotovo vredna. — To so moje misli in želje, ki jih uže leta in leta gojim, in ki so mi o priložnosti letošnjih duh. vaj do dobrega dozorele; poklanjam jih ponižno v resen preudarek vsem, ki imajo v tej zadevi kaj svetovati ali ukazati.

— V pokoji za 1 leto sta gg. Jož. Furlani, mestni koop. pri sv. Ignaciji, za voljo bolehanja, in Jož. Župančič, koop. v Št. Kancijanju.

— 4. nedeljo posta sta bila za mašnika posvečena bogosl. 4. leta, gg. Andrej Makarovič in Jan. K. Comar. —

b) Raznotére.

— V prvi polovici pretek. marca so bili šli preds. naše kupč. zbornice, g. H. v. Ritter, poročevavec dežln. odbora, dr. Deperis, in pa viši inženir g. Semrad na Dunaj dogovarjat se zaštran naše goriško-koroško železnične črte z ondašnjim središnjim odborom, in sploh pozvedavat, kakó naše reči stojé. Mislilo se je, da bo tisti Semradov

operat (površni načrt), ki ga je „Gosp.“ v l. 2. t. l. rnenil, zadosti, in da ne bo treba stroškov za novo nadrobno premerjenje. Ali gospodje na Dunaji so rekli, da se mora črta na vsaki način (vižo) vnovič izmeriti, sicer pa, ko bi tudi naša črta na zadnje ne obveljala, da je navada, da prevzemna družba, nadrobni načrt ukupivši, dotično stroške povrne. Na to je naš deželni odbor v seji od 21. marca brž 8 — 10.000 gold. nakazal, da se soška črta vnovič natanko premeri. Pretekli teden se je nadinženir Semrad z 2 družima na Dunaji najetima inženirjema tega dela uže tudi lotil. — Naš zastopnik v glavnem (centralnem) odboru na Dunaji je glavni tajnik pri ministerstvu kupčijskih zadev. — Govorili so naši možje tudi z g. ministrom Burgerjem in mnogimi družimi veljaki; povsod veliko obetanja, veliko upanja! Sicer pa imamo tudi dobrega botra, mogočnega rojaka, čigar beseda na nar. višjem mestu veliko premore. In da boste prepričani, Goričanje, da nam čisto nobena reč upanja ne kali, povemo še to, da vrle naše županije, kanalske, tominske in bovške, koder ima železnica iti, so pripravljene, občinskih zemljišč, kolikor jih bo za-njo treba, brezplačno prepustiti. Kaj čte še več?!

— Viši deželna sodnija v Trstu je vse tiste 3 grad.ške jetnike, ki so bili 20. dec. t. l. v Gorici sojeni, in katerih 2, Spitzer in Festner, sta bila uže tukaj k smrti, eden pa, Speier, na 10 let (povrh poprejšnjih) obsojen, — k smrti obsodila. Uni-ma dvema ne ostane zdaj ko prošnja na naj viši sodnijo za izredno, Speier pa ima pravico prositi za redno dosojlo. —

— 6. 7. 8. t. m. je bila pri tuk. okr. sodniji končna obravnava s tistimi roparji, ki so 9. — 10. okt. l. l. Val. Vuga-ta v Št. Ferjanu oropali. Zatoženci so: Bregant Jož., Krašček Anton, Ivan in Valentin (pa si niso v zlahti), Maraž Marija in nje sin Karol, Stekar Ant. in Štrukelj Miha. Dva druga sta vojaka in bo ju voj. sodnija sodila. Pravi vzrok hudodelstva, kakor se je iz preiskave podalo, je — strašna vraža. „V kleti pri Vuga-vih je zaklad (šac); Vuga, ki je „dohtar“, copernik in kaj, vem kaj, in ki zna klicati h. . . . a, ga je gotovo že izvlekel; pojdimo, vzemimo mu ga!“ — Iz tega se je izcimil rop, kakor je „Gosp.“ lani v l. 10. povedal. Sodba se glasi tako-le: Val. Krašček, potem ko je bil 6 mescev zaprt, je nedolžen, Marija Maraž-ovka zavoljo pomanjkanja dokazov izpuščena, Bregant in Krašček Ant. sta (namesti za vse žive dni, zavoljo polajšavnih okolnosti) na 10 let, ostali 4 iz enakih vzrokov na 5 let težke ječe obsojeni. Apelali so vsi. — Zastran preiskave v tej zadevi in končne obravnave (ki ni bila javna) bi bilo v marsikakem obziru marsikaj reči. —

— Kakor drugod, smo imeli tudi pri nas tiste dni po sv. Jožefu burjo, sneg in naj večji mráz v letošnji zimi (v mestu — 3° R.). Po gorah je bilo padlo toliko snega, da ga stari možje toliko ne pominjo. Ljudje so bili v skerbih zavoljo piče in ozimne; ali, hvala Bogu, imamo zdaj že pravo poletje.

† Nekdanji profesor občne zgodovine na modroslovski fakultati goriški, pozneje na Dunaji, bivši rektor magnifikus, vitez Franc-Jož. reda, dr. Fil. Kaiser je, 71 let star, 18. marca na Dunaji umrl.

Slovenski pobirki.

11. maja bo za Slovence imeniten dan. Tisti dan bo v Ljubljani občni zbor „Slovenske Matice“. Nar. popred bo v stolni cerkvi slovesna sv. maša, potem ob 9. u. začetek občn. zbora v dverani mestne hiše; o polne skupni obed (kosilo), popoldne zopet zbor, na večer veselica v čitavnici. — Dnevni red itd. se udom za časa razpošlje. Tako naznanjajo „Novice“. —

Državni zbor.

Vse prizadevanje, da bi se bila preudarka za to in prihodnje leto ob enem in sicer hitreje in le bolj na debelo pretresla in določila, se je razbilo; torej tudi ponudba ministroy zastran 20 milijonov, ki so jih hoteli pri stroških odpustiti, več ne velja; oba preračuna se imata po stari navadi obravnavati. Letošnjega je finančni odsek, po tem ko ga je skoz cele 4 mesece v 63 sejah preračeval in trebil, 27. u. m. s pomembnim sporočilom polni zbornici predložil. Stroški so na 45, dohodki na 44 poglavij razdeljeni. Veselega ni vedel odsekov poročevavec (Tašek) nič povedati. V poslednjih 4 letih se je državni dolg za več ko 233 milijonov gold. narasel in nepremakljivo drž. premoženje za več ko 26 milijonov zmanjšalo; davki so bili za 30 milijonov povišani. Polovico skorej čistih dohodkov nam požrejo obresti od dolgov in pa splačavanje dolga. Stroški tekočega leta, kakor jih je finančni odsek določil, bi znašali 521.849,455 gold., dohodki 514.905,453 gl., premanjkljaj torej 6.944,002 gl. Preden se je zbornica nadrobnege pretresanja lotila, so se mnogi veljavni govorniki o stanju naših financ (denarstva) sploh oglasili, in, ker je denar vreteno, okoli kterega se vse suče, so nekteri pri tej priložnosti ministrom marsikako grenko o notranji in zunanji politiki povedali. Jedro vsega, kar so o financah rekli, je to: Državno gospodarstvo se mora v red spraviti: stroški se morajo po dohodkih ravnati; dolga ne smemo več delati. — S temi mislimi se pa sploh tudi ministri vjemajo, toda trdijo, da, če jim zbornica toliko utrga, kakor njen odsek (finančni) hoče, jim ni mogoče shajati. Ali v tej zadevi, ker sila kola lomi, ima ministerstvo malo poslancev na svoji strani. Večina mu glasuje nasproti in pohvaljuje skoraj znesek za zneskom, kakor f. odsek nasvetuje; f. ods. pa je od stroškov, kakor so jih bili ministri nastavili, 26 milijonov odbil. Razpravljanje gre zdaj v polnem zboru še precej hitro od rok. Ali, kedar poslanci svoje delo opravijo, pojde vsa ta reč v gospojško zbornico; gospóda pa bo ministerstvu bolj mila, ter spodnji zbornici marsikaj podere. Potle pridejo vsi zaeski, o kterih se obe zbornici ne zednite, v zbornico posl. nazaj. Na zaduje se napravi, kakor je navada, odbor, zložen iz mož obeh zbornic, in ta naredi in poravná že vse tako, da bo ministrom prav; mrženja, zamer, nasprotovanja bo konec, in mavrica sprave in starega prijateljstva med ministri in „opozicijo“ se na zborničinem nebu zopet prikaže. S financami našimi pa bo, — kar bo! — Preudarek za leto 1866 je zbornica poslancev tudi uže (na novo izvoljenemu) odseku 36 poslancev izročila. V ta odsek so prišli skorej vsi tisti poslanci, ki so že v poprejšnjem fin. odseku bili. Izmed 36 odsekovcev jih je samo 12 ministerstvu prijaznih; torej se bo tudi temu preudarku tako godila, kakor letošnjemu. — V petek pred oljénico so bile seje za po velikonočnih praznikih, t. j. do 24. aprila, odložene. —

Ogled po svetu.

Kakor imamo mi Slovenci sprelepi svoj „Kje dom je moj?“, tako imajo tudi Nemci svojo domorodno pesem: „Was ist des Deutschen Vaterland?“ (kaj je Nemca domovina?). V njej se poprašuje: Je li ta, je una (nemška) dežela Nemcu domovina? Odgovor: „Nein, o nein; das Vaterland muss grösser sein! (Po nikakem ne: domovina mora več i biti.) V sled te pesmi bi imela segati menda Nemčija ne le do Trsta in Gorice (?), temuč, Bog vo, še kako daleč. Za naj imenitniši in glavni narod nemški pa imajo Prusi — same sebe. Kaj čuda tedaj, da je napev (viža) omenjene pesmi

tudi (izrečeno bodi-njegovo imé!) Bismarku všeč, Bismarku, ministru pruskemu, ki Prusijo doma z železno roko vlada, in vso Nemčijo in menda še marsikoga drugega za nos vodi; samo nekatere besede (tekst) niso po njegovi volji, češ, da so zastarane. Namesti: „Kaj je Nemca domovina“, bere in poje on: „Kaj je Prusa domovina;“ in na „o nein, o nein“ si odgovarja: Moj je ali bo tudi Šlesvig-Holštajn. — In vi, nemški kraljiči in knezički? in ti zvezna vlada v Frankfurtu? — Če vam je prav, je prav, če ne — pojedite se solit; kdo porajta kaj za vas?! Ti pa, Avgustenburg, pst! tiho bodi! če ne —. Samo ti Avstrija bodi mi prijateljica, dokler si s tvojo in moje krvjo pridobljeni deželi pridružil; potle, — polle pojdi tudi ti rakom žvižgat! To je, kakor se zmirom bolj očitno kaže, ošabna in predrzna Bismarkova politika. Naša vlada pa bi menda rada dvema gospodoma ustregla, Prusiji in pa malim zveznim nemškim državam, izmed katerih se zlasti Bavarija in Saksonija Prusiji vstavljata. Pa kaj bo vse to pomagalo! — Ogérski in hrovaški zbor se za gotovo letos skliceta. — V Trstu je bila letos prva nabira vojakov-novincev (rekrutovanje); 64 so jih morali nabrati. — V Vidmu (kakor tudi po drugih beneških mestih) so ljudje pokalic (bomb, petard) sicer že vajeni, ali nenavadno je bilo uni dan — le to, da so eno celó pod prižnico v Vel. cerkvi, kjer so ravno Jezuitje duhovne vaje imeli, nastavili. Gorela je že; sreča, da jo je en policaj še za časa ugasil. Druga pa v veži nadškofovega poslopja se je z groznim treskom razpočila, da so se vse steklene plošče (glazi) po oknih razdrobile. Jezuiti (in nadškof, ki jih je poklical) so neki srditi stranki trn v peti, češ, da ljudstvo zapeljujejo, ker so naj krepkejši podporniki papeža in svetne njihove oblasti. — O. sv. Očetu papežu hoče eden več vedeti, kakor drugi, kaj da mislijo namreč storiti, če Francozi res Rim zapustijo. Eni pravijo, da jim Španija otok Majorko ponuja, drugi, da jih naš cesar v Dubrovnik (Raguzo) vabi, zopet drugi, da mislijo iti v Švajco; gotovo pa je samo to, da so jim Angleži pred 1 1/2 letom otok Malto ponujali. Pripoveduje se tudi, da ste se Avstrija in Španija pogovorile, sv. očeta, če bi bilo treba, tudi z orožjem varovati. Mi pa mislimo, da papež ostanejo v Rimu. — V francoskem starešinstvu (neka zbornica, kakor naša gosposka) je, ni davno, nekdo nekaj sprožil, kar tudi nas Goričane zadeva, da naj bi namreč truplo pregnanega kralja Karola X., ki je tukaj na Kostanjevici pokopan, v Pariz (St. Denis) prepeljali. Vladin zastopnik je odgovoril, da vlada nima nič zoper to, samo, da mora rodovina rajncega za to prositi. Ne verjamemo pa, da se bodo Bourboni Napoleonu uklanjali. — Napoleon misli se podati po veliki noči v Afriko, v Algir (ki je francosko posestvo) — Na Ruskem, v Petrogradu, razsaja neka neznana kužna bolezen -- sevérška kuga ji pravijo. — Govori se mnogo o njej, ali gotovega vemo še malo, ker nekteri vse tajijo, drugi pa nevarnost mord večí delajo, kakor je. — Uni mesec sta odrinila 2 parobroda, eden z „romarji“, drugi s „popotniki“ iz Trsta v Jeruzalem za k praznikom. — Zaduže krdelo mehikanskih prostovoljcev iz Avstrije se je odpeljalo 29. marca iz Trsta. En oddelek naših Avstrijanov v Mekiku je 6. februarja t. l. že slavno zmagal. — Cesar Maksimilijan vlada nekako kakor nekda pri naš cesar Jožef II. V cerkvenih zadevah hodi svojo pot in ne mara za nikogar. Zraven katoliške vere, katero je za državno oklical, so tudi druge vere postavno pripuščene. Zastran cerkv. premoženja je tudi že posebne postave izdel, sicer pa ob enem poslance v Rim poslal, da se s papežem pogodijo. Ali že poprej, ko so ti poslanci prišli, so sv. oče v skrivnem konsistorji 27. u. m. svojo želost zastran mehikanskih homatij izrekli.

V imenu glavnega odbora, Andrej Marušič, odbornik, odgov. vrednik.

V Gorici nat. Paternolli.